

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 10. Peccatoris insensibilitas. Symbola, Allegoriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Ex Novo.

Fuit ruina ejus magna. Matth. 7. 27. Ruinam magnam non dixerim, ubi moenia ruunt. Ruit magna Troja, ruit Babylon latissima, ruit aurea Roma; ruerunt magna in orbe utique civitates, cecidit sublimitas aedificiorum, proftrata est interdum altitudo turrium. Et quod praesenter oculis saepe videmus, ruunt incessanter in mortem corpora; sed non in ruina magna. Sed illam duntaxat appellaverim magnam, qua ruunt hominum mores, caduntque virtutes, qua à Deo cadendo recedunt. Simon Cas. l. 7. c. 14. Idcirco non solum ruit; sed cum magno etiam fragore collabitur: *Et fuit, inquit, ruina illius magna.* Nec enim exiguarum, leviumque, rerum periculum est; sed de animae discrimine, & immortalibus supplicijs sustinendis; de caelestis regni, aeternorumque bonorum amissione, res agitur. S. Chrysof. hom. 27. in Matth.

Ascendente (Jesu) in naviculam. Matth. 8. 23. id est, baptismum. Hæc navis baptismalis innocentiae facit naufragia; & rumpitur, impingendo in rupem peccatorum mortalium; scilicet ventò diabolicarum tentationum, seu periculis occasionum mundanarum: in tantum; quòd tot sunt pericula in mari hujus Mundi, quòd è decem millium animarum non transfretat una cum ista navi innocentiae baptismalis; quin peccet mortaliter. Ideo ad instar navigantium, si volunt se tenere ad tabulam poenitentiae fortiter, adhuc possunt evadere. S. Vincent. Ferr. l. in die Cin.

Et veniens invenit eam vacantem. Matth. 12. 44. Vacua est domus, id est, anima; quia caret Deo, Dei que gratia: ac proinde capax est, & apta; ut fiat domus diaboli. Scopis mundata est; quia eversa est ex ea omnis virtus: hæc enim immunda mundities placet diabolo; cui nil, nisi foedum, olet. Cornelius hic.

Magnificat anima mea Dominum. Luc. 1. 47. Addidit mea. Ille solus potest dicere anima mea, qui immunem illum habet ab omni scelere. Peccator vendidit; & habet illam res amata. Stella hic.

Vox clamantis in deserto. Luc. 3. 4. Desertum hoc est peccator. Habet deserti conditiones: quia horridus est, & incultus; nullà fruge commodà feminatus; generat spinas, & tribulos; sentibus, & vepribus, densis pravaram cogitationum, & desideriorum, est oblitus undique: & fit habitatio bestiarum sylvestrium, & ferarum, & serpentium, & scorpionum. Denique nullus fructus in eo, nisi glandes porcorum. Quanta solitudo, ubi non est Deus! quanta siccitas! ubi pluvia caelestis non cadit: quanta sterilitas! ubi deest calor solis, & cultus spiritus. S. Thom. Vill. l. in D. 4. Adv. Desertum est cor peccatoris; quod utique desertum est à gratia, & virtutibus. S. Bonavent. spec. B. V. c. 10.

Quæ mulier habens drachmas decem. Luc. 15. 8. Nota: quòd homo in prima creatione creatus fuit innocens; & ideo in prima

parabola assimilatur ovi, quod animal innocens est. Fuit etiam creatus ad Dei imaginem; & ideo significatur per drachmam, in qua est imago Regis: per peccatum autem perdit homo innocentiam; & ideo deformat imaginem Dei. Stella hic.

Dissipavit substantiam suam. Luc. 15. 13. & peccavit in calum filius prodigus: quia dissipatione sua nullam caelestem mercedem lucratus. Uni civium adheret, pascit porcos, nullà pactà mercede. V. Beda hic. in semetipsum reversus etiam mercenarij statum de mercede jam cogitans, concupiscit. Prodigus est, & à patre; sed & à se, profusus aliena, qui sua consumit sine lucrò, & mercede aeterna. Amabilis Deo, qui nec micam panis perdit; nisi ut iterum eam sumat cum fenore. Baeza tr. 3. l. 14. c. 14. §. 13.

Quis nos separabit? Rom. 8. 35. Joan. Clun. t. 2. f. 67. omnia provocavi; & desolo peccato tacuit. Cum pro animi sui magnitudine, omnia provocare Paulus ausus fuerit; solum peccatum laceflare timuit: alia enim omnia non habent vires, ut avellere quemquam ab amicitia Dei queant; unum, solumque, peccatum eam extinguere momentò potest. Did. Nis. Vit. Abr. l. 2. c. 9.

Ex Patribus, & alijs.

Unusquisque peccando animam suam diabolo vendit, acceptò tanquam pretiò dulcedine temporalis voluptatis. S. August. in ep. ad Rom.

Quid est vestimentum animæ? virtus: quæ nuditas? peccatum. S. Chrysof. hom. 25. in acta.

Nihil peccante est pauperius. Id. hom. 5. de poenit.

Si necesse esset, aut totum Mundum, & quidquid Deus non est, perire, & in nihilum redigi; etsi plures essent Mundi, & infinito numero multiplicarentur: aut te facere tam parvam rem contra voluntatem Dei; cum intueor, quòd sit contra voluntatem Dei; gravissimum quiddam, & nullò damnò comparabile intelligo. S. Anselmus l. 1. cur Deus homo c. 21.

Peccatum est fur, sponte introductus in thalamum animæ, pretiosum gratiæ thesaurum exhauriens. S. Bonavent. l. 2. de ingressu ad sapientiam.

Peccator non est Dei.

Vide D. tit. 4. Deus, §. II.

§. X

Peccatoris insensibilitas.
Symbola, & allegoria.

Consumetur velut à tineis. Job. 4. 19. S. Gregor. tinea damnus facit, & sonitum non facit: ita iniquorum mentes quia damna sua considerare negligunt, integritatem quasi nescientes, perdunt. Barradius D. 1. Epiph. t. 1. l. 10. c. 16.

Eris sicut dormiens in medio mari, & quasi

quasi sopitus gubernator, amisso clavō, & aīes: verberaverunt me, sed non dolui; traxerunt me, & ego non sensi. Prov. 23. 34. Hugo Card. in medio mari, id est, in vita praesenti, cujus fluctus curae, & desideria, multos submergunt; sopitus gubernator amisso clavō, id est, studio sollicitudinis. Verberaverunt me daemones tentationibus, illusionibus; quae sunt verbera spiritualia. Sed non dolui, non sensi; vel ignoravi. Traxerunt, me in vitia saeculi, in funiculis vanitatis, & voluptatis. Et ego non sensi: quia omnis peccator, quasi vinō ebrius voluptatis palatum cordis omnino emortuum habet; nec spiritualia vulnera, nec delectationem cordis, sentit. Fernandus in Gen. 3. sect. 23.

Supra mortuum plora: defecit enim lux ejus. Et supra fatuum plora: defecit enim sensus. Eccl. 22. 10. Graec. *defecit enim intellectus.* q. d. stultus, putā peccator, non tantum est dormiens, sed mortuus per peccatum, cui affixus haeret. Quare sicut ploras amici mortem, quia defecit ejus lux; id est vita: & supra fatuum, id est, sic, vel similiter, luge, & plora fatuum, quia defecit sensus, id est, prudentia, & sapientia; quae est quasi vita, & anima animae. Rursum *defecit sensus*: quia nullum habet sensum suae salutis, & rerum divinarum, perinde acsi esset mortuus. Cornelius hic.

Dormierunt in capite omnium viarum, sicut oryx illaqueatus, pleni indignatione Domini. II. 51. 20. Scribitur, in Africa dari belluas, oryges dictas, quasi tauros sylvestres; tam stolidas suarum virium fiducia; ut, cum, in retia venatorum inciderunt, dormire praesumant: nec equorum hinnitu, vel canum latratu, excitari se sinant, ut expediti laqueis fugiant. Dormitis, Samsonis instar; Judic. 16. 19. in sinu scortorum: dormitis in lectis eburneis, pleni indignatione Domini; & periculum non timetis. Segneri f. 1. die Cin.

Ollam succensam ego video. Jer. 1. 13. Ostensus est miserimus peccatoris status. Quid peccatrix anima, nisi olla; in qua flamma, & sulphurei vapores ebulliunt. Quid est contra diabolus? *servefere faciet, quasi ollam, profundum mare; & ponet, quasi cum unguenta bulliant.* Job. 41. 22. Faeces sic facit apparere, quasi unguenta, placido calore solvantur, & odores suaves exhalent. Gilbertus f. 17. in Cant. qualis unguentorum artifex! qui de mortis olla vitae vapores exire simulat. Qualis artifex! qui ollae succensae faciem quasi ab austro fervere facit: per quam potius ab aquilone mala exardescunt in terra. Aut filius Prophetae est aut certe Propheta, qui mortem in olla deprehendit; & vapores ejus ab Aquilone venire. Sulphurei sunt vapores, quos olla carnis tuae succensa evomit: & tu in illis balsami tibi odores videris sentire? Baeza t. 2. l. 6. c. 3. §. 47.

Factus est Ephraim quasi columba seducta non habens cor. Ol. 7. 11. S. Hieron. in Comment. sola columba ablatis pullos non dolet, non requirit.

Comederunt alieni robur ejus, & ipse Polyanth. Sacra. Tom. II.

nescivit. ib. v. 9. Comederunt daemones, & peccata, robur impij, id est, gratiam; & ipse nescivit. S. Bernardus ep. 190. non querit redimi, qui se nescit captivum. Barradius t. 1. l. 10. c. 16.

Expergitur ebrius. Joel. 1. 5. S. Gregor. 33. mor. c. 27. ebrius vocati sunt; qui Mundi hujus amore confusi, mala non sentiunt, quae patiuntur.

Qui fabrum vicinum habet, in principio non potest ob strepitum dormire; sed ad malleorum sonum affuefactus cum eo dormit. Ita qui novitius est in peccando, audit inspirationes divinas, & cordis pulsus, quod à peccato excitatur. Si verò peccare affuecat; Dei inspirationes, & conscientiae, haud percipit. Stella de cont. Mundi p. 2. c. 48.

Exempla, & textus.

Ex Veteri, & Novo.

Serpens decepit me. Gen. 3. 13. Satius diceret, serpens dejecit me in peccatum; vel, occasio fuit, quod Deum offenderim. Arnoldus Carnot. de opere sex die. deceptam se dicit: amplius dolens, quod promissio diaboli effectu caruerit, quam quod ejus suggestioni assensum praebuerit. Baeza t. 2. l. 11. c. 2. §. 4.

Percussit cor suum, eo quod absidisset oram cblamydis Saul. 1. Reg. 24. 6. Et post gravia scelera, ne uno quidem digito in doloris signum, pectus delibavit. Oliva t. 3. conc. 3. die 5. Ven. in Quadr.

Dolentes, quarebamus te. Luc. 2. 48. Dolentes de amissione Jesu. Sed heu multo hodie plus dolent de amissione denarii. Hugo Card. hic.

Remansit puer Jesus in Jerusalem, & non cognoverunt. Luc. 2. 48. Multi per peccatum Christum amittunt, sed jacturam non agnoscunt. Barradius t. 1. l. 10. c. 16.

Erravi sicut ovis, quae periit; quere servum tuum. Pl. 118. 176. Hoc interest inter perditionem ovis, & margaritae: quod ovis, licet perdita, inter dumeta balat; ad cujus balatum accurrit pastor, & illam liberat. Margarita autem perdita non dicit, hic sum; & sic perdita remanet, quousque veniat ancilla purgatura domum: tum margaritam inscia cum sordibus in sterquilinum abjicit. Aliqui peccatores sunt velut oves perdita, balant, suspirant, modosque inquirunt, ut à peccatorum spinis liberentur: ad quorum balatum, & gemitus, venit bonus pastor, & eos à peccatis extrahit. Alij, licet sint Christiani, à collo, & pectore Dei excidunt, in peccato commorantur; non dolent, nec modum quaerunt, quod à peccato exeant: quousque veniat ancilla Dei mors; tum eos in sterquilinum Inferni abjicit. Diez fer. 6. D. Pals.

Eripse avulsus est ab eis. Luc. 22. 41. Hoc loquendi modò ingens Christi in suos amor ostenditur; cum nec per spatium jactis lapidis absque dolore absentiam patiatur. Et tu o anima à Deo extorris tot annis es, & nihil sentis;

tis; & quidem distantia, quæ est inter cælum, & terram. Stella hic.

Ecce, quem amas, infirmatur. Joan. 11. 3. Mundus totus Bethania est, in quo jacent ægri morientes; vel mortui in sepulchro fœtent. Attamen rarissimi sunt, qui se agnoscant obnoxios defectibus, aut cupiditatibus. Illis verbum Dei, quod Lazaro vitam restituit, redderet sanitatem animarum, vel palam è suggestu auditum, vel privatim in correctionibus. Sed cum nemo velit se agrum fateri, & sua quisque amet vitia; qui ea velit corrigere, excluditur. In domo Marthæ morbus Lazari cognoscitur, metuitur, aperitur; lugetur mortuus; idèd vocatus, qui sanaret: quem *amas infirmatur.* Veni, & vide; jam fœtet. Quare exoratus Christus exclamat: *Lazare veni foras. Nos verò contrà,* quàm sanctæ forores, & prudentes, egerunt; aut morbos nostros ignoramus; aut occultamus, & stultè excusamus. Hinc non mirum, tam paucos esse, qui recipiant vitam; & plurimi, qui similes fœtenti cadaveri, computrescunt in malis consuetudinibus. Oliva t. 3. conc. 8. die 7. Ven. in Quadr.

Nisi videro, non credam. Joan. 20. 25. Thomas, reus mysterij non recepti, & aspernans dogma, quod sit basis novæ Ecclesiæ, agit totos dies octo, faucius licèt tam lethiferâ plagâ; cum tanta animi tranquillitate, ut sibi videretur solus esse illuminatus inter Collegas delusos; nec in vulnere tam acerbo ullum expertus sit conscientie stimulum, aut minimum sensum. Ergo non est signum innocentie, quod aliquem conscientia sua non pungat. Id. t. 3. conc. 25. in festo S. Thomæ.

Cauteriatam habentium suam conscientiam. 1. Tim. 4. 2. Quod si quis peccator sceleris conscientia non mordetur, de his est, qui *cauteriatam* &c. id est, ait Theodoretus, extremum mentis stuporem. Hæc est illa insensibilitas Esau, qui *comedit, & bibit, & abiit; parvi pendens, quod primogenitum vendidisset.* Gen. 25. 34. Hic est ille stupor Balaam, qui afinam humanâ voce loquentem intrepidus audiebat. Num. 22. 28. tam familiaribus dæmonum colloquijs belluarum ministerio editis utebatur. Hæc est illa inverecundia Judæ; qui ut ait S. Hieron. in Matth. 26. 23. etiam manum mittit cum Magistro in paropsidem; ut audaciâ bonam conscientiam mentiretur. Mendoza in 1. Reg. 3. annot. 4. sect. 2.

Ex Patribus, & aliis.

Bonæ mentis est, vulnus sentire peccati: nam qui expertes doloris sunt, non sentiunt vulneris acerbiter: quod est immedicabilis agri-tudinis. S. Ambros. in Pl. 50.

Omne peccatum consuetudinis vilescit, & fit homini, quasi nullum sit. Obduruicam, dolorem perdidit, & valde putre est; sed pro mortuo computandum est. Quando aliquid pungitur, & dolet; aut sanum est, aut est in illo spes aliqua sanitatis: quando autem tangitur, pungitur, calcatur, nec dolet; pro mortuo ha-

bendum ac de corpore præcidendum. S. August. f. D. 4. Adv.

Non querit redimi, qui se nescit esse captivum. S. Bernardus ep. 190.

In animabus dolor, aut bonæ, aut malæ, voluntatis est testis: nam dolor pro amisso bono, pro malo commisso, pro non habendo, quod habendum est, bonam voluntatem infirmitat. Sic à contrarijs dolor fallacem arguit voluntatem. Bonus erat Virginis dolor. Luc. 2. 48. quia quærens Jesum inter cognatos non inveniebat amissum. Sim. Cas. l. 2. c. 24.

Ex virtute dolet, qui ob peccata conterritur; qui agitur impatientiâ, quousque bonum, quod amittit, inveniat. Et vehementius est gaudium, cum invenitur deperditum. Id. ib.

Multi statim sentiunt defectus corporis; sed non sentiunt mala animæ. v. g. multi statim sentiunt ventum intrantem per fenestram; sed non sentiunt ventos superbie, vanæ gloriæ &c. alij statim sentiunt modicum calorem, fortè provenientem ex nimio potu; sed non sentiunt ignem luxuriæ, qui totum comburit: alij statim sentiunt aliquam parvam partem spinæ in digito; sed non sentiunt gladium diaboli, qui totam animam transfodit. Alius statim sentit onus stomachi ex repletione; sed, quando habet stomachum animæ repletum veneno odij, & rancorum; non sentit. S. Vinc. Ferr. f. 4. de SSS. Trinit.

§. XI.

Peccator diabolum respiciens.

Num. 1.

In peccatore diabolus habitat.

Vulpes foveas habent. Matth. 8. 20. Quanti hodieque sunt, quorum in cordibus, cum in ore sanctam conversationem consistant, maligni spiritus ita cubant, sicut vulpes in foveis, sicut volucres in nidulis. Et locus in eis non est, *ubi Filius hominis caput suum reclinet.* Rupertus hic.

Dæmonium, & illud erat murum. Luc. 11. 14. Murus est, qui peccatum suum confiteri, & in Dei laudibus labia sua aperire, nescit: dæmonium autem ille habet; qui in aliquo magno peccato perseverat. S. Euseb. Emis. D. 3. Quadr.

Introivit in eum Sathanas. Joan. 13. 27. Significatur, per introitum Sathanæ, tantum augmentum malitiæ in Juda; ut velut habitans in eo fuerit Sathanas: hoc est, ut effectus fuerit Sathanas, utens Juda; sicut habitans in domo utitur illâ. Cajetanus hic.

Qui ejus (diaboli) voluntati subiecti sunt, quasi quieto ab illo jure possidentur, & suspectus eorum rex, quasi quâdam securitate, perfruitur; dum eorum cordibus inconcusâ potestate dominatur. S. Gregor. mor. l. 4. c. 21.

Non est ita magnum à dæmone liberari, ut eripi à peccato. Dæmon non prohibet regnum cælorum assequi, licèt cooperetur, invitus quidem: peccatum autem ejicit. S. Chrysost. hom. 41. in Acta.

Dominici contemptores præcepti, statim ut avertuntur à Deo, à malignis spiritibus occupantur. S. Isidorus l. 2. sentent. c. 15.

Ani-